

СТАНОВИЩЕ

от

проф. д-р Тони Шекерджиева-Новак, преподавател в АМТИИ „проф. Асен Диамандиев“, Пловдив в професионално направление 8.3 Музикално и танцово изкуство, научна специалност Музикознание и музикално изкуство

за

дисертационен труд на тема:

„Интерпретативни проблеми в текста в песните на Йоханес Брамс – думи и звук“

на **Адриана Бютючи – Исмайли** (Форма на докторантура: Свободна. Програма/Департамент: „Музика“.) за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ в професионално направление 8.3 Музикално и танцово изкуство,

с научен ръководител **проф. д-р Ермила Секулинова-Швайцер**
Научното жури е назначено със заповед № 3-РК-175 / 07.04.2023

Дисертационният труд на докторант Адриана Бютючи-Иамайли на тема **„Интерпретативни проблеми в текста в песните на Йоханес Брамс“** е разработен в съответствие с нормативните изисквания за присъждане на образователна и научна степен „доктор“, съдържащ **въведение, три части, заключение, приноси, публикации по темата, поместени в 102 страници.** Съответните три части от разработката са озаглавени по следния начин – 1. Живот и дейност на Йоханес Брамс, 2. Дискусия, 3. Някои интерпретаторски виждания за "Zigeunerlieder op.103" на Брамс. Проучването показва възможностите на докторант Бютючи за задълбочена и прецизна изследователска дейност. Научният текст е основан на позовавания на 72 коректно използвани източници. Представени са и 14

примера. Искам да подчертая актуалността на избраната тема, както и задълбоченото познаване на изследвания проблем.

За мен твърде интересно е прилагането на подхода на анализ на интерпретации на различни песни на Брамс, в изпълнение на значими камерни певци. При анализирането на единството текст – вокал, дисертантката изтъква съществената роля на „*езиковите познания при интерпретацията на дадена песен...*“ (стр. 3 от Автореферат) . В системата на изграждане и постигане на вокално майсторство, говорът и пеенето участват като прости елементи, които трябва да се осъзнаят и диференцират. Основните различия между пеенето и говора са от акустично, физиологично, психологическо и техническо естество и пораждат повечето проблеми възникващи в процеса на изпълнението. Чрез пеенето придаваме съдържанието вложено в музикалното произведение. За доброто фразиране от голямо значение е владенето на езика на който се пее или най-малко познаването на фонетичните му особености. В своята дисертация Адриана Бютючи изтъква важната роля на текста в творчеството на Йоханес Брамс, както и значението на познанията за езика и спецификата на поетичния текст, които са сериозна основа за изработването на цялостната композиционна структура на отделните творби.

Третата част от разработката, озаглавена „Дискусия“, ни предлага разсъждения относно трудностите на изпълнителите на песните на Брамс, които в цялостния анализ са изследвани в няколко аспекта. Представени са песните "Liebestreu", "Immer leiser wird mein Schlummer" и "Sapphische Ode" и "Zigeunerlieder op. 103", цикъл, състоящ се от 8 песни.

Разгледани са редица интерпретационни проблеми, като съществен е значението на поетичния текст и важноста му в изграждането на музикалните форми и структури. Бютючи избира

специално тези образци от творчеството на Брамс, написани във „...формата на строфична песен, сътворена изключително добре от Брамс.“ (стр.12, автореферат) Основна цел на изследването е изясняване на значението на езика на изпълнителя, а подборът на певците е направен изборително, като единият е германец, а другият чужденец. Интерпретационни затруднения, касаещи артикулацията, а оттам дикцията и фразирането са по-малко, или почти не се забелязват при немскоезичните певци. Тези изпълнители, които не са германци, „изпитват интерпретационни затруднения с артикулацията - балансирането на гласните, произнасянето на съгласните, съответно с начина на фразиране, декламацията на текста.“ (стр.13, автореферат)

В тази част от труда впечатлява анализирането на триединството текст – вокал – акомпанимент, като се очертават важни аспекти по отношение на семантиката в творбите. Извършеният подробен анализ на изпълнения на посочените песни заостря фокусът на изследването върху артикулацията на текста, проблемите в агогиката и дикцията. Изведените

елементи на езика докторант Бютючи маркира като особено важни за изпълнителя при цялостното изграждането на всяка една творба.

Считам, че изследването е задълбочено и мащабно, основано на сериозно проучване на значително количество литература, разработено в съответствие с нормативните изисквания за присъждане на образователна и научна степен „доктор“. То показва възможностите на Бютючи-Исмайли за задълбочена и прецизна изследователска дейност. Научният текст е основан на позовавания на значителен брой автори. Подчертавам актуалността на избраната тема, както и задълбоченото познаване на изследвания проблем, подкрепен с личен интерпретационен опит. Отбелязвам и коректното използване на различните източници. Приемам приносите на дисертацията така, както са формулирани от докторант Ардиана Бютючи – Исмайли.

Двете публикации, представени като подкрепа на теоретичната разработка на дисертантката са напълно достатъчни. Авторефератът, който съдържа 23 страници, коректно представя основните положения от текста на дисертацията.

Моето мнение е, че Ардиана Бютючи – Исмайли успешно е изпълнила целите и задачите, които този труд си поставя. Същевременно с настоящото изследване докторантката дава перспектива за бъдещи проучвания по темата, в различни аспекти.

Поздравявам научния ѝ ръководител проф. д-р Ермила Швайцер с постигнатите резултати.

След всичко казано, бих желала да предложа на уважаемото Научно жури да присъди на Ардиана Бютючи - Исмайли образователната и научна степен „доктор” по специалност 8.3. „Музикално и танцово изкуство”.

Юни, 2023г
Пловдив

проф. д-р Тони Шекерджиева-Новак